L-Għadd tal-Kollettiv Malti

Theresa Abdilla u Michael Spagnol

Sfond

Fl-istudji grammatikali bil-Malti t-terminu *kollettiv* jintuża għal żewġ fenomeni lingwistiċi:

a) il-**kollettiv lessikali**, magħruf ukoll bħala **ġemgħat**, jiġifieri espressjonijiet li jirreferu għal gruppi ta' entitajiet meħudin flimkien, bħal *flotta vapuri*, *serbut nemel*, *mazz karti*, *faxx basal*, *ġliba ħut*; u
b) il-**kollettiv grammatikali**, magħruf ukoll bħala **nom tat-tip**, li jirreferi għal tip jew ġabra ta' annimali, ħxejjex u oġġetti inanimati (eż. *dubbien*, *qamħ*, *blat*, *madum*, *ħobż*) li minnhom noħorġu **nom tal-unità** permezz tas-suffiss *-a* (eż. *dubbiena*, *qamħa*, *blata*, *maduma*, *ħobża*).

Dan l-istudju jiffoka fuq il-kollettiv grammatikali (minn hawn 'il quddiem *kollettiv*), li dwaru nkiteb ħafna; ara, ngħidu aħna, Vassalli (1827: 97-102), Sutcliffe (1936: 29-31), Cremona (1973: 127-128, 180), Aquilina (1965: 71-73), Borg (1988), Gil (1996), kif ukoll Mifsud (1996) u Abdilla (2015) li fost ix-xogħlijiet kollha jittrattawh fl-aktar dettall. Dawn li ġejjin huma għaxar osservazzjonijiet ewlenin li joħorġu mill-istudji grammatikali dwar il-kollettiv fil-Malti.

1. **L-Għadd**. In-nomi kollettivi huma singular (eż. *dubbien fitt*, *qamħ frisk*), imma xi wħud jintużaw fil-plural (eż. *siġar folti*, *baqar kbar*), filwaqt li xi oħrajn daqqa jintużaw fis-singular (eż. *ġebel kbir*, *weraq isfar*) u drabi oħra fil-plural (eż. *ġebel kbar*, *weraq sofor*).
2. **Il-Ġens**. Il-biċċa l-kbira tan-nomi kollettivi huma maskili, iżda xi wħud, aktarx ta' nisel Taljan jew Ingliż, huma femminili, bħal *ċips*, *patata*, *ċikkulata*, *fażola* u *banana*. Fil-każ tal-kliem li jispiċċa bil-vokali *a*, forma waħda tintuża sija għall-kollettiv (eż. *ħafna patata*) sija għan-nom tal-unità (eż. *patata waħda*). Xi ftit nomi kollettivi, li l-għerq tagħhom ikollu semivokali jew *għ* fit-tarf, jintużaw kemm fil-maskil (eż. *għana folkloristiku*, *ix-xema' jaħraq*) u kemm fil-femminil (eż. *għana folkloristika*, *ix-xema' taħraq*).
3. **Oqsma semantiċi**. In-nomi li jidħlu fil-kategorija morfoloġika tal-kollettiv jaqgħu taħt għadd ta' oqsma semantiċi, fosthom il-flora (eż. *larinġ*, *ful*, *lewż, tewm*, *dulliegħ*), il-fawna (eż. *ħut*, *naħal*, *tajr*, *bram*, *nagħaġ*), il-materjal (eż. *injam*, *ħġieġ*, *irħam*, *ħadid*, *spag*), l-ikel (eż. *ħobż*, *ġobon*, *għaġin*, *krips*, *tofi*), is-settijiet (eż. *żarbun*, *papoċċ*, *buz*, *taraġ*, *bieb*), u xi oħrajn (eż. *kliem*, *ilbies*, *mewġ*, *sħab*, *beraq*); cf. Mifsud (1996).
4. **In-Nom tal-Unità**. Magħruf ukoll bħala **farrad waħdieni**, in-nom tal-unità jissawwar biż-żieda tas-suffiss *-a* (eż. *dubbien-a*, *tuffieħ-a*) jew l-allomorfi tiegħu *-ja* (eż. *lumi-ja*) u *-wa* (eż. *fildiferru-wa*). Xi drabi s-suffiss ikun *-u* (eż. *bebbuxu*, *ħamiemu*, *bżaru*, *fulu*, *ħarrubu*), u ħafna drabi jkun hemm differenza semantika bejn dawn in-nomi tal-unità u dawk li jispiċċaw bl-*a*. Ngħidu aħna, *ħamiemu* hu l-maskil ta' *ħamiema*, *fulu* jirreferi għall-miżwed u *fula* għaż-żerriegħa li tikber ġol-miżwed, *ħarrubu* hu l-frotta mentri *ħarruba* hi s-siġra.
5. **Il-Plural Magħdud**. Min-nom tal-unità niffurmaw il-plural magħdud bis-suffiss *-iet* (eż. *dubbin-iet*) jew *-at* (eż. *tuffiħ-at*), li ġeneralment jintuża wara n-numri mit-tnejn sal-għaxra (eż. *żewġ lewżiet*, *ħames kelmiet*) u kull darba li dawn jokkorru f'tarf ċifra oħra li taqbeż il-valur ta' mija (eż. *102 lewżiet*, *2005 kelmiet*).
6. **Il-Plural tal-Kollettiv**. Filwaqt li n-nomi tal-unità jieħdu l-plural magħdud, in-nomi kollettivi tipikament ma jiħdux plural, sewwasew

għax huma nomi ta' massa jew ta' bla għadd. Però, xi ftit nomi kollettivi għandhom forma tal-plural li tesprimi kwantitajiet kbar u/jew ħafna tipi differenti ta' dak li jirreferi għalih il-kollettiv, eż. *dubbien*: *dbieben*, *qamħ*: *qmuħ*, *ħajt*: *ħjut*, *taraġ*: *turġien*, *sapun: spapen*).

7. **In-Nomi Verbali**. Hemm paralleliżmu morfoloġiku u semantiku interessanti bejn in-nomi kollettivi u n-nomi verbali. Bħalma n-nom kollettiv jesprimi ġemgħa jew tip u n-nom tal-unità jindika eżemplar wieħed minn dik il-ġemgħa jew dak it-tip, hekk ukoll in-nom verbali juri l-isem tal-azzjoni ġenerali (eż. *daħk*, *tisfir*, *sparar*, *imbuttar*) u n-nom verbali tal-unità hu l-isem ta' azzjoni waħda partikolari (eż. *daħka*, *tisfira*, *sparatura*, *imbuttatura*); cf. Borg (1988), Mifsud (1996), Ellul (2016).
8. **Funzjoni doppja**. Il-kollettiv jaqdi żewġ funzjonijiet sintattiċi u semantiċi differenti. Minn banda jaqdi funzjoni kwalitattiva billi jidentifika t-tip, l-ispeċi, il-materjal, eż. *statwa tal-injam* (materjal), *kliem faħxi* (diskors, lingwaġġ). Mill-banda l-oħra jaqdi funzjoni kwantitattiva, eż. *ġarr l-injam kollu* (biċċiet tal-injam), *kiteb ħafna kliem* (sekwenzi ta' ittri). Filwaqt li l-ewwel sens hu nom ta' massa jew ta' bla għadd, it-tieni wieħed iġib ruħu bħala l-plural indeterminat tan-nom tal-unità, *injama (waħda): (ħafna) injam, kelma (waħda): (ħafna) kliem*; cf. Cremona (1973: 127-128), Mifsud (1996).
9. **Il-Produttività**. Fost il-mekkaniżmi morfoloġiċi ta' nisel Għarbi, il-mekkaniżmu tal-kollettiv huwa wieħed mill-ftit li baqa' produttiv, fis-sens li baqa' jilqa' fih forom ġodda saħansitra mit-Taljan u l-Ingliż, bħal *ravjul: ravjula*, *qastan*: *qastna*, *sandli*: *sandlija*, *buz*: *buza*, *tofi: tofija*; cf. Mifsud (1995).
10. **Il-Varjazzjoni Djalettali**. Hemm għadd ta' nomi li xi kelliema tal-Malti li jkollhom sfond djalettali jużawhom fil-kollettiv, bħal *gallett* (eż. *ħafna gallett u ġobon*), *rizz* (eż. *xkora rizz*), u *piżelli* (eż. *piżelli friska*), waqt li għal ħafna kelliema oħrajn dawn jaqgħu fis-sistema ta' bi tnejn, singular u plural, jiġifieri *galletta*: *galletti*, *rizza: rizzi*, u *piżella: piżelli* (u allura *piżelli friski*).

Il-Varjazzjoni fl-Għadd

Dan l-istudju jelabora fuq l-ewwel punt, jiġifieri l-varjazzjoni fl-għadd tan-nomi kollettivi u l-imġiba sintattika tagħhom fil-kitba u fit-taħdit. Mifsud jargumenta li xi nomi kollettivi jintużaw fil-plural għal żewġ raġunijiet: (a) l-ambigwità tal-kollettiv li hu grammatikalment singular imma kunċettwalment plural, u (b) l-influwenza mill-morfoloġija tat-Taljan u l-Ingliż fuq is-sistema tal-kollettiv fil-Malti, peress li ħafna mill-kollettivi tal-Malti (eż. *naħal*, *weraq*, *kliem*) huma forom tal-plural fit-Taljan (*api*, *foglie*, *parole*) u fl-Ingliż (*bees*, *leaves*, *words*) ("The Collective in Maltese" 43). Fenech isemmi din it-tendenza li l-kollettivi jintużaw fil-plural u josserva li ssibha aktar fil-lingwaġġ ġurnalistiku inkella dak letterarju (47). Alexander Borg jargumenta li l-kollettivi tendenzjalment jintużaw fis-sigular f'kuntest aġġettivali (eż. *Il-bajd irħis illum*) u fil-plural f'kuntest verbali (eż. *Kemm qamu l-bajd?*) (289).

Il-punt tat-tluq għad-diskussjoni tagħna huma żewġ stqarrijiet ta' Fenech dwar l-użu tal-kollettiv fil-Malti ġurnalistiku u l-Malti letterarju, u l-oħra ta' Alexander Borg dwar ir-rabta bejn il-varjazzjoni morfoloġika fl-għadd tal-kollettiv u l-kuntest sintattiku li jokkorri fih. Sabiex naraw jekk il-kollettiv hux tassew sensittiv għar-reġistru (ġurnalistiku vs. letterarju) u għall-kuntest sintattiku (aġġettivali vs. verbali) għamilna stħarriġ ibbażat fuq il-korpus MLRS (§3) u studju soċjolingwistiku (§4).

Stħarriġ bil-korpus

Għal din l-analiżi għażilna tnax-il nom kollettiv mislutin minn oqsma semantiċi differenti (cf. punt 3):

- flora: *tuffieħ, weraq*
- fawna: *dubbien, tiġieġ*
- materjal: *ħġieġ, ġebel*
- ikel: *ħobż, bajd*
- settijiet: *taraġ, żarbun*
- oħrajn: *mewġ, kliem*

L-istħarriġ jinferaq fi tnejn. Fl-ewwel parti nanalizzaw l-għadd ta' dawn it-tużżana nomi fil-korpus, u naraw kif jintużaw fir-reġistru ġurnalistiku u letterarju. Fit-tieni nistħarrġu n-nomi magħżula skont jekk jintużawx f'kuntest aġġettivali jew verbali.

Nibdew billi nħarsu lejn l-użu tal-kollettiv fil-korpus meħud f'daqqa, mingħajr distinzjoni bejn reġistru u ieħor. Għal kull nom analizzajna kampjun ta' 50 sentenza differenti. Bħalma jidher fit-Tabella 1, fil-Malti miktub it-tnax-il nom jintużaw kollha fis-singular, ħlief għal *tiġieġ* li jintuża l-aktar fil-plural, u *bajd* u *weraq* li donnhom jilagħbu bejn is-singular u l-plural, għalkemm huma ftit aktar frekwenti fis-singular.

Nomi kollettivi	**Singular**	**Plural**
ħobż	**100%**	0%
taraġ	**100%**	0%
żarbun	**100%**	0%
ġebel	**98%**	2%
mewġ	**98%**	2%
ħġieġ	**90%**	10%
dubbien	**90%**	10%
tuffieħ	**88%**	12%
kliem	**82%**	18%
bajd	62%	38%
weraq	58%	42%
tiġieġ	24%	**76%**

Tabella 1: L-Għadd tan-nomi kollettivi fil-korpus

It-tieni tabella tiġbor ir-riżultati tal-imġiba sintattika tan-nomi kollettivi fil-qasam letterarju u fil-qasam ġurnalistiku, fid-dawl tal-istqarrija ta' Fenech. Peress li l-korpus m'għandux firxa letterarja wiesgħa, f'din it-taqsima stajna nanalizzaw tmien nomi biss. Jirriżulta li, irrispettivament mir-reġistru, fil-Malti miktub it-tendenza hi li n-nomi kollettivi jintużaw fis-singular. B'danakollu, l-għadd tan-nom *weraq* ivarja skont ir-reġistru: fit-testi letterarji jintuża fis-singular imma fit-testi ġurnalistiċi jintuża kemm fis-singular u kemm fil-plural, kważi bl-istess frekwenza.

	Letteratura	Ġurnaliżmu		
Nomi kollettivi	**Singular**	**Plural**	**Singular**	**Plural**
ħobż	**100%**	0%	**100%**	0%
taraġ	**100%**	0%	**100%**	0%
żarbun	**100%**	0%	**100%**	0%
ġebel	**96.6%**	3.33%	**90%**	10%
mewġ	**100%**	0%	**100%**	0%
ħġieġ	**100%**	0%	**93.33%**	6.66%
kliem	**100%**	0%	**86.6%**	13.30%
weraq	**90%**	10%%	46.6%	53.3%

Tabella 2: L-Għadd tan-nomi kollettivi fil-qasam letterarju u ġurnalistiku

Sabiex naraw jekk l-istqarrija ta' Alexander Borg hijiex minnha, studjajna l-għadd tan-nomi kollettivi f'kuntesti sintattiċi differenti. Għall-kuntest verbali, apparti l-verbi (eż. *il-weraq jisfaru*), qisna wkoll il-psewdoverbi (*it-tuffieħ fih ftit kaloriji*), il-pronomi mehmużin mal-verbi (eż. *id-dubbien joqtolhom*), u l-espressjonijiet kopulari (eż. *il-ħobż huwa qaddis*). Għall-kuntest aġġettivali qisna kemm l-aġġettivi (eż. *dubbien abjad*) u kemm il-parteċipji passivi (eż. *kliem miżjud*) u attivi (eż. *weraq niexef*) li jaqdu funzjoni aġġettivali. Barra minn dawn, inkludejna l-pronom dimostrattiv meta jimmarka l-għadd tan-nom kollettiv (eż. *dan il-kliem*).

Mir-riżultati miġburin fit-Tabella 3 jidher li żewġ nomi biss, *kliem* u *tiġieġ*, jikkonfermaw bejn wieħed u ieħor it-tendenza li jsemmi Alexander Borg, jiġifieri li f'kuntest aġġettivali l-kollettivi jintużaw fis-singular mentri f'kuntest verbali jintużaw fil-plural. Mill-bqija, fil-Malti miktub jirriżulta li l-għadd tal-kollettivi hu predominantement singular fiż-żewġ kuntesti sintattiċi. Terġa' u tgħid, nomi bħal *ħġieġ*, *tuffieħ* u *żarbun* mhux biss jintużaw kważi dejjem fis-singular, iżda jintużaw bl-istess frekwenza f'kuntest aġġettivali u f'kuntest verbali. U, f'kuntrast mal-istqarrija ta' Alexander Borg, nomi bħal *bajd*, *weraq* u *tiġieġ* jintużaw spiss fil-plural f'kuntest aġġettivali wkoll.

	Singular	Plural				
Nomi	**Aġġ.**	**Verb.**	**Pron. Dem.**	**Aġġ.**	**Verb.**	**Pron. Dem.**
ħobż	40%	60%	0%	0%	0%	0%
taraġ	44%	56%	0%	0%	0%	0%
żarbun	50%	50%	0%	0%	0%	0%
ġebel	40%	54%	4%	2%	0%	0%
mewġ	36%	60%	2%	2%	0%	0%
ħġieġ	44%	44%	2%	2%	8%	0%
dubbien	22%	66%	2%	0%	10%	0%
tuffieħ	44%	44%	0%	0%	12%	0%
kliem	42%	36%	4%	0%	10%	8%
bajd	23%	26%	2%	5%	42%	2%
weraq	24%	34%	0%	18%	24%	0%
tiġieġ	16%	8%	0%	32%	44%	0%

Tabella 3: L-Għadd tan-nomi kollettivi użati f'kuntest sintattiku differenti fil-kitba

Studju soċjolingwistiku

Mill-istħarriġ bil-korpus joħroġ li fil-kitba n-nomi kollettivi tipikament jintużaw fis-singular. U xi ngħidu għat-taħdit? Il-kollettivi jintużaw fis-singular jew fil-plural? U huma sensittivi għall-kuntest sintattiku (aġġettivali jew verbali) li jokkorru fih? Biex inwieġbu dawn il-mistoqsijiet fassalna esperiment soċjolingwistiku ma' 40 parteċipant, 20 mill-Qrendi u 20 minn Tas-Sliema, nofshom bejn it-18 u l-25 sena u n-nofs l-ieħor bejn il-50 u t-68 sena, bil-għan li nistħarrġu kemm il-fattur tal-ġeografija u l-fattur tal-età jaffettwaw l-għadd tal-kollettiv. Minkejja li għal dan l-istudju l-fattur tas-sess ma qisniehx, rajna li jkollna l-istess numru ta' rġiel u nisa. L-esperiment sar billi kull parteċipant intwera għadd ta' tpinġijiet - tnejn minnhom eżemplifikati hawn taħt - u ntalab jiddeskrivi x'inhu jiġri fl-istampa. It-tpinġijiet saru b'tali mod li l-kelliema jużaw kull nom f'kuntesti verbali u aġġettivali. Fil-kumplament ta' din it-taqsima nippreżentaw ir-riżultati ta' dan l-istudju soċjolingwistiku.

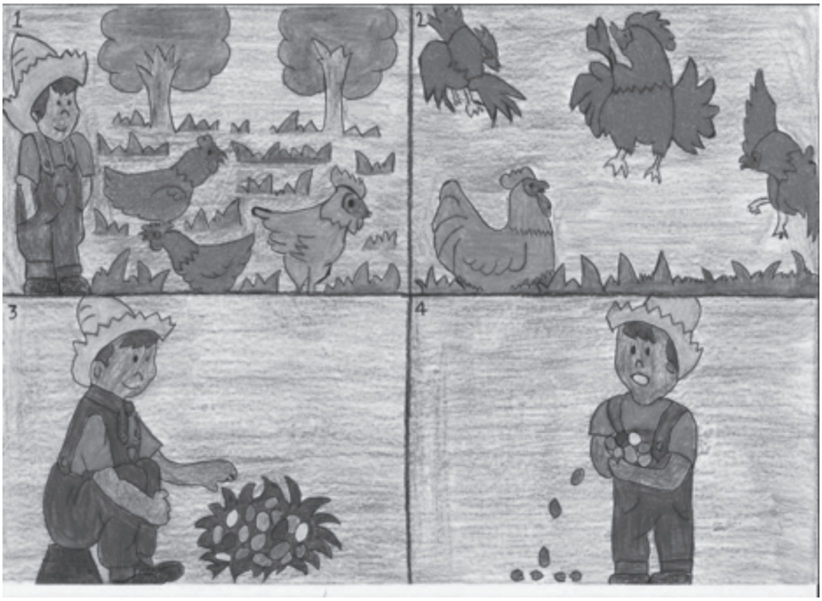

Tpinġija 1: In-nomi kollettivi *tiġieġ* u *bajd*

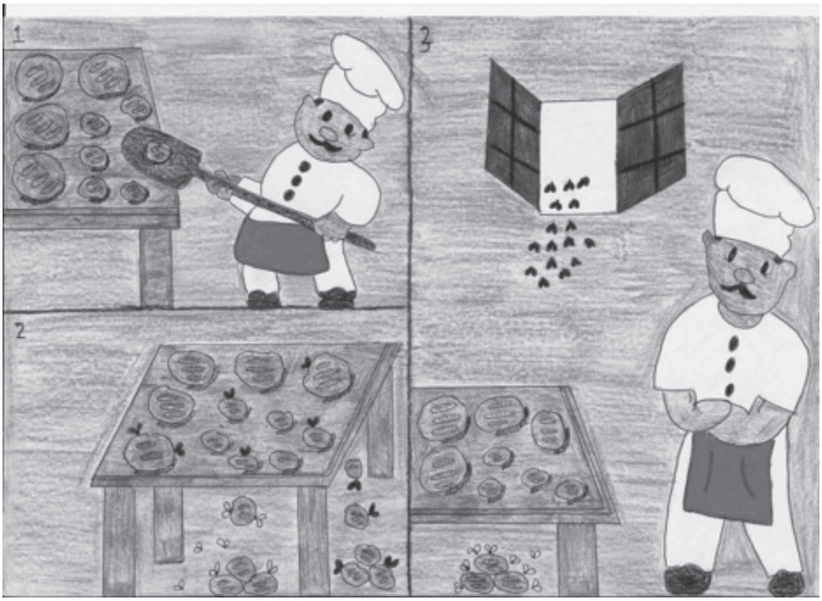

Tpinġija 2: In-nomi kollettivi *ħobż* u *dubbien*

L-Għadd. Waqt li fil-miktub in-nomi kollettivi jokkorru kważi dejjem fis-singular, għajr għal *tiġieġ*, u sa ċertu punt *bajd* u *weraq*, fil-mitħaddet huma erbgħa biss in-nomi li jintużaw l-aktar fis-singular: *taraġ*, *żarbun*, *mewġ* u *ħġieġ*. Il-kumplament jintużaw kemm fis-singular u kemm fil-plural, bl-eċċezzjoni ta' *tiġieġ* li jintuża l-aktar fil-plural. Terġa', il-parteċipanti spiss ivarjaw fl-għadd tal-istess nom, saħanasitra fl-istess tlissina (*it-tuffieħ waqgħu u t-tifla qed tqiegħdu fil-bixkilla; il-ħġieġ huma forma rettangolari u qed jinkiser*). Kif jidher fit-Tabella 4, nomi bħal *ġebel*, *tuffieħ* u *kliem* jintużaw sija fis-singular sija fil-plural.

Nomi kollettivi	Singular	Plural	Singular u Plural
ħobż	45%	0%	55%
taraġ	**95%**	5%	0%
żarbun	**97.5%**	0%	2.5%
ġebel	50%	2.5%	47.5%
mewġ	**92.5%**	0%	7.5%
ħġieġ	**90%**	0%	10%
dubbien	40%	23%	37.5%
tuffieħ	62.5%	10%	27.5%
kliem	35%	35%	30%
bajd	17.5%	40%	42.5%
weraq	37.5%	40%	22.5%
tiġieġ	2.5%	**80%**	17.5%

Tabella 4: L-Għadd tan-nomi kollettivi fil-mitħaddet

Il-Kuntest Sintattiku. Bil-għan li nivverifikaw l-istqarrija ta' Alexander Borg fil-Malti mitħaddet ukoll, analizzajna l-għadd tal-kollettiv f'relazzjoni mal-kuntest sintattiku fid-deskrizzjonijiet tal-istampi mill-parteċipanti. Mir-riżultati miġburin fit-Tabella 5 joħorġu dawn it-tendenzi:

erba' nomi (*taraġ*, *żarbun*, *mewġ*, *ħġieġ*) jokkorru l-aktar fis-singular fiż-żewġ kuntesti sintattiċi;

in-nom *tiġieġ* jokkorri kważi dejjem fil-plural fiż-żewġ kuntesti sintattiċi;

il-bqija jintużaw fis-singular u fil-plural fiż-żewġ kuntesti sintattiċi, għalkemm xi nomi (eż. *ħobż* u *bajd*) ftit li xejn jintużaw fil-plural f'kuntest aġġettivali.

Fi kliem ieħor, ma jidhirx li hemm rabta sfiqa bejn l-għadd u l-kuntest sintattiku. L-għadd ta' ħafna nomi kollettivi jidher li hu indipendenti mill-kuntest sintattiku li jokkorru fih. Din il-konklużjoni tgħodd kemm għall-miktub u kemm għall-mitħaddet.

	Singular	Plural		
Nomi kollettivi	**Aġġ.**	**Verb.**	**Aġġ.**	**Verb.**
ħobż	37.89%	34.74%	5.26%	22.11%
taraġ	47.50%	47.50%	2.50%	2.50%
żarbun	50%	48.75%	0%	1.25%
ġebel	40.96%	31.33%	7.23%	20.48%
mewġ	46.99%	48.19%	3.62%	1.21%
ħġieġ	45.24%	47.26%	2.38%	4.76%
dubbien	30.85%	26.59%	17.02%	25.53%
tuffieħ	40%	35.29%	7.06%	17.65%
kliem	26.74%	23.26%	22.09%	27.91%
bajd	28.82%	10.59%	22.35%	38.83%
weraq	25.61%	23.17%	23.17%	28.05%
tiġieġ	9.64%	3.61%	39.76%	46.98%

Tabella 5: L-Għadd tan-nomi kollettivi użati f'kuntest sintattiku differenti fit-taħdit

Il-Fattur tal-Ġeografija. Bħalma jidher fit-Tabella 6a, il-kelliema Qrendin u Slimiżi jaqblu fuq l-imġiba sintattika ta' seba' nomi kollettivi: *ħobż*, *taraġ*, *żarbun*, *ħġieġ*, *tuffieħ*, *mewġ*, *tiġieġ*. Dwar il-ħamsa l-oħra (*ġebel*, *dubbien*, *kliem*, *bajd*, *weraq*), miġburin fit-Tabella 6b, m'hemmx qbil fost il-kelliema. Waqt li l-Qrendin għandhom ħabta jużawhom l-aktar fis-singular, is-Slimiżi aktarx jużawhom fil-plural. Kif wieħed seta' jobsor, il-parteċipanti Qrendin huma lingwistikament aktar konservattivi.

Nomi kollettivi		**Singular**	**Plural**	**Singular u Plural**
ħobż	Il-Qrendi	45%	0%	**55%**
	Tas-Sliema	45%	0%	**55%**
taraġ	Il-Qrendi	**100%**	0%	0%
	Tas-Sliema	**90%**	10%	0%
żarbun	Il-Qrendi	**100%**	0%	37.5%
	Tas-Sliema	**95%**	0%	5%
mewġ	Il-Qrendi	**95%**	0%	5%
	Tas-Sliema	**90%**	0%	10%
ħġieġ	Il-Qrendi	**90%**	0%	10%
	Tas-Sliema	**90%**	0%	10%
tuffieħ	Il-Qrendi	**65%**	5%	30%
	Tas-Sliema	**60%**	15%	25%
tiġieġ	Il-Qrendi	5%	**80%**	15%
	Tas-Sliema	0%	**80%**	20%

Tabella 6a: In-nomi kollettivi li kien hemm qbil dwarhom fost il-Qrendin u s-Slimiżi

Nomi kollettivi		**Singular**	**Plural**	**Singular u Plural**
ġebel	Il-Qrendi	**60%**	0%	40%
	Tas-Sliema	40%	5%	**55%**
dubbien	Il-Qrendi	**60%**	5%	35%
	Tas-Sliema	20%	**40%**	**40%**
kliem	Il-Qrendi	**40%**	25%	35%
	Tas-Sliema	30%	**45%**	25%
bajd	Il-Qrendi	25%	25%	**50%**
	Tas-Sliema	10%	**55%**	35%
weraq	Il-Qrendi	**50%**	35%	20%
	Tas-Sliema	25%	**50%**	25%

Tabella 6b: In-nomi kollettivi li kien hemm nuqqas ta' qbil dwarhom fost il-Qrendin u s-Slimiżi

Il-Fattur tal-Età. Fost iż-żewġ faxex ta' età (18-25 u 50-68) hemm qbil dwar ħames nomi. Ilkoll juru t-tendenza li jużaw *żarbun*, *taraġ*, *ħġieġ* u *mewġ* fis-singular u *tiġieġ* fil-plural. Iżda ż-żewġ gruppi ma jaqblux fuq il-biċċa l-kbira tan-nomi. Ngħidu aħna, waqt li 55% taż-żgħażagħ jużaw *weraq* fil-plural, 50% tal-kelliema avvanzati fl-età jużawh fis-singular. B'mod ġenerali, il-kbar huma aktar konservattivi, fis-sens li jippreferu l-għadd singular fil-biċċa l-kbira tal-każi. Ir-riżultati qegħdin miġburin fit-Tabella 7.

Nomi kollettivi		**Singular**	**Plural**	**Singular u Plural**
ħobż	18-25	35%	0%	**65%**
	50-68	**55%**	0%	45%
taraġ	18-25	**95%**	5%	0%
	50-68	**95%**	5%	0%
żarbun	18-25	**100%**	0%	0%
	50-68	**95%**	0%	5%
ġebel	18-25	30%	5%	**65%**
	50-68	**70%**	0%	30%
mewġ	18-25	**85%**	0%	15%
	50-68	**100%**	0%	0%
ħġieġ	18-25	**85%**	0%	15%
	50-68	**95%**	0%	5%
dubbien	18-25	15%	35%	**50%**
	50-68	**65%**	10%	25%
tuffieħ	18-25	40%	15%	45%
	50-68	**85%**	5%	10%
kliem	18-25	15%	40%	45%
	50-68	**55%**	30%	15%
bajd	18-25	0%	55%	45%
	50-68	35%	25%	40%
weraq	18-25	25%	**55%**	20%
	50-68	**50%**	25%	25%
tiġieġ	18-25	0%	**80%**	20%
	50-68	5%	**80%**	15%

Tabella 7: L-Għadd tan-nomi kollettivi użati fost kelliema ta' etajiet differenti

Għeluq

Tul dan l-artiklu stħarriġna n-nomi kollettivi fil-kitba u fit-taħdit, skont ir-reġistru u l-kuntest sintattiku. F'din il-parti niddiskutu erba' sejbiet ewlenin li joħorġu minn dan l-istudju. Qabelxejn, għall-kuntrarju tal-osservazzjoni ta' Fenech, stħarriġ bil-korpus jixhed li fil-miktub il-maġġoranza tan-nomi kollettivi jintużaw l-aktar fis-singular, irrispettivament mill-ġeneru tal-kitba.

It-tieni, abbażi ta' analiżi bil-korpus u esperiment soċjolingwistiku, rajna li n-nomi li jintużaw fil-plural għandhom tendenza li jokkorru f'kuntesti verbali, iżda jokkorru f'kuntesti aġġettivali wkoll. Dan ifisser li, għall-kuntrarju ta' Alexander Borg, m'hemmx distinzjoni netta bejn l-għadd singular u l-kuntest aġġettivali fuq naħa u l-għadd plural u l-kuntest verbali fuq l-oħra.

It-tielet sejba hi dwar l-oqsma semantiċi tal-kollettivi. It-tnax-il nom li analizzajna ntgħażlu minn oqsma semantiċi differenti bil-għan li naraw jekk hemmx xi rabta bejn il-kategorija semantika tal-kollettivi u l-imġiba sintattika tagħhom. Mill-analiżi joħroġ li nomi mill-istess qasam (eż. *dubbien* u *tiġieġ*) ma jġibux ruħhom l-istess, għajr għal *taraġ* u *żarbun* mill-kategorija tas-settijiet, li juru mġiba simili.

Fl-aħħar nett, mill-istudju toħroġ diskrepanza bejn l-għadd tal-kollettiv fil-miktub u l-mitħaddet. Fil-miktub (analiżi bil-korpus) disa' nomi jintużaw kważi dejjem fis-singular, wieħed (*tiġieġ*) kważi dejjem fil-plural, u tnejn (*bajd*, *weraq*) jilagħbu bejn singular u plural. Mill-banda l-oħra, fit-taħdit (studju soċjolingwistiku), erbgħa jintużaw l-aktar fis-singular, tnejn (*bajd*, *tiġieġ*) l-aktar fil-plural, u sitta jokkorru fis-singular daqskemm fil-plural. L-iskala t'hawn taħt tiġbor ir-riżultati misjuba. In-nomi fil-grassett huma dawk li jġibu ruħhom l-istess fil-miktub u fit-taħdit.

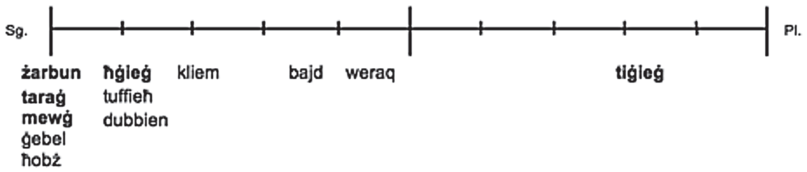

Tabella 8: In-nomi kollettivi fil-Malti miktub

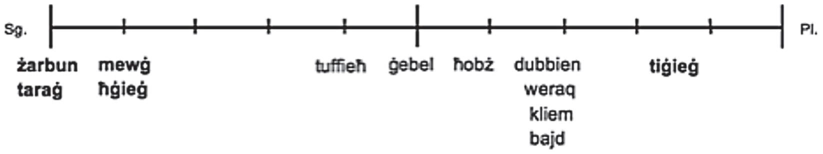

Tabella 9: In-nomi kollettivi fil-Malti mitħaddet

Dan l-istudju hu msejjes fuq it-teżi ta' Theresa Abdilla (2015) li partijiet minnha ġew ippreżentati fis-Simpożju "The Noun Phrase in Maltese and Maltese English" fl-Università ta' Bamberg f'Mejju 2015.

Biblijografija

Abdilla, Theresa. "L-għadd fil-Kollettiv Malti – studju fuq il-miktub u l-mitħaddet." Teżi tal-B.A. Unuri (Malti). L-U ta' Malta, 2015. Stampata.

Aquilina, Joseph. *Teach Yourself Maltese*. United Kingdom: Hodder & Stoughton, 1965. Stampat.

Borg, Albert. *Ilsienna: Studju Grammatikali*. Malta: Pen Print Ltd, 1988. Stampat.

Borg, Alexander. *A Historical and Comparative Phonology and Morphology of Maltese*. The Senate of Hebrew University, 1978. Stampat.

Cremona, A. *Tagħlim Fuq il-Kitba Maltija*. Malta: A.C. Aquilina & Co., 1973. Stampat.

Ellul, Leanne. "In-Nomi Verbali fil-Malti." Teżi tal-M.A. 2016. L-U ta' Malta.

Fenech, Dwardu. *Contemporary Journalistic Maltese: an analytical and comparative study*. Leiden: Brill, 1978. Stampat.

Gil, David. "Maltese 'collective nouns': A typological perspective." *Rivista di Linguistica 8*: 1996. 53-87.

Mifsud, Manwel. "The Productivity of Arabic in Maltese." Proceedings of the 2nd International Conference of AIDA. 1995. Cambridge.

--. "The Collective in Maltese." *Rivista di Linguistica.* 1996. 29-51. Stampat.

Sutcliffe, Edward. *A Grammar of the Maltese*. Oxford: Oxford U.P., 1936. Stampat.

Vassalli, Mikiel Anton. *Grammatica della Lingua Maltese*. Malta, 1827. Stampat.